

Вінницький національний технічний університет
Кафедра підприємництва, логістики та менеджменту
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ
(вибірковий)

I (бакалаврський) рівень вищої освіти

2021-2022 н.р.

Освітня програма **Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Спеціальність **076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність**

Викладач: **Пілявоз Т. М.**

Мова викладання: **українська**

Семестр – **5**

Кредитів ЕКТС – **4**

Лекцій – **36 год. (денна форма),**

Практичних – **18 год. (дена форма),**

Самостійна робота – **66 год. (денна форма),**

Вид контролю: **іспит**

Передумови для вивчення – Дисципліна «Організація виробництва і торгівлі» базується на вивченні дисципліни «Функціональна логістика», «Статистика», «Інноваційна діяльність» та «Маркетинг» є методологічною основою дисципліни «Електронна комерція та SMM», а також набуті знання використовуються під час проходження виробничої практики і при написанні дипломної бакалаврської роботи.

Компетентності:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Результати навчання:

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

В результаті вивчення курсу здобувачі повинні:

- **знати:** зміст основних термінів, понять і категорій організації виробництва та торгівлі; організаційні основи виробництва та виробничої системи; виробничий процес і організаційні типи виробництва; організацію трудових процесів і робочих місць; сутність і значення нормування праці; організаційні аспекти побудови виробничої структури підприємства, організацію виробничого процесу у часі та організацію допоміжних виробництв і обслуговуючих господарств; зміст організації торгівлі; суть, завдання та організацію оптової та роздрібною торгівлі; особливості роботи роздрібних торговельних підприємств.

- **вміти:** володіти категоріальним апаратом та методологією дослідження; виконувати необхідні розрахунки за допомогою основних показників виробничого процесу, планувати етапи його технічної підготовки, організовувати обслуговування виробництва, аналізувати організацію оптової та роздрібною торгівлі та надавати рекомендації щодо її ефективності; використовувати набуті знання в практичній економічній та управлінській діяльності.

Тематика

Змістовий модуль 1. Організація виробництва.

Тема 1. Організаційні основи виробництва.

1. Зміст і предмет організації виробництва. Організація як процес і як явище. Змістовне значення виробництва. Сутність організації виробництва. Основне завдання організації виробництва як науки. Предмет науки організації виробництва. 2. Поняття організації. Сутнісна характеристика організації виробництва. Основні закони організації виробництва та їх вплив на поведінку виробничої системи. Закономірності організації виробництва. Модель організації виробництва у просторі і часі. Функціональна структура організації виробництва.

Тема 2. Виробничі системи.

1. Системний підхід до організації виробництва. Основні складові частини системи. 2. Виробнича система та її елементи. Загальна характеристика виробничої системи. Склад виробничої системи. 3. Підсистеми виробничої системи. Технічна, технологічна, економічна, інформаційна, логістична підсистеми виробничої системи. Підприємство як складна економічна система та її риси. Особливості організації виробничої системи підприємства. 4. Загальна характеристика процесу організації виробництва. Основні цілі організації виробництва. Мета та головні етапи процесу організації виробництва.

Тема 3. Виробничий процес і організаційні типи виробництва.

1. Виробничий процес і його структура. Основні, допоміжні та обслуговуючі процеси. Класифікація виробничих процесів. Простий та складний процес. Етапи формування виробничого процесу. 2. Принципи організації виробничого процесу. 3. Типи організації виробництва та їх характеристика. Поняття типу виробництва. Тип виробничого процесу і тип підприємства. Основні типи організації виробництва – масове, серійне, одиничне. Система факторів та їх вплив на формування типу організації виробництва. Характеристика одиничного, серійного та масового типу виробництва.

Тема 4. Організація трудових процесів і робочих місць. Нормування праці.

1. Методологічні засади організації праці. Особливості процесу праці. Поняття організації праці. Основні напрями організації праці. Основні завдання організації праці. 2. Трудові процеси та їх класифікація. Трудовий процес та його ознаки. 3. Організація робочих місць. Поняття робочого місця. Фактори, що впливають на формування робочих місць. Класифікація робочих місць. Організація робочого місця. 4. Сутність і значення нормування праці. Об'єкти та предмет нормування праці. Завдання, функції, принципи нормування праці. 5. Норми і нормативи в організації нормування праці. Нормативи витрачання праці та норми витрат часу. Система норм праці.

Тема 5. Побудова виробничої структури підприємства.

1. Характеристика виробничої структури підприємства. Основні структурні підрозділи. Фактори, що визначають виробничу структуру. Методи формування та вибору виробничої структури. 2. Основні структури апарату управління та їх функції. 3. Склад основних і допоміжних цехів і обслуговуючих господарств

підприємства. Основні групи структурних підрозділів. Технологічна та предметна форма організації цехів. Характеристика основних та допоміжних цехів. 4. Характеристика обслуговуючих господарств. Спеціалізація виробничих ділянок. Допоміжні та обслуговуючі ділянки.

Тема 6. Організація виробничого процесу у часі.

1. Виробничий цикл і його структура. Виробничий процес, його види та елементи. Поняття виробничого циклу. Виробничий цикл простого процесу. 2. Види руху предметів праці по операціях процесів. Послідовний вид руху. Паралельний вид руху. Паралельно-послідовний вид руху. Заходи щодо скорочення виробничого циклу. 3. Виробничий цикл складного процесу. Структура виробничого циклу складного процесу. 4. Шляхи й ефективність скорочення виробничого циклу. Зниження трудомісткості. Застосування процесів транспортування, складування і контролю. Підвищення ступеня паралельності виконуваних робіт.

Тема 7. Організація допоміжних виробництв та обслуговуючих господарств.

1. Зміст і завдання організації технічного обслуговування виробництва. Підрозділи інфраструктури та їх функції. 2. Організація інструментального господарства. Основні завдання інструментального господарства. 3. Організація ремонтної служби підприємства. Завдання та функції ремонтного господарства. Структура ремонтного господарства підприємства. Напрями вдосконалення ремонтного господарства. 4. Організація енергетичного господарства. 5. Організація транспортного господарства. 6. Організація складського господарства.

Змістовий модуль 2. Організація торгівлі.

Тема 8. Організаційні засади торгівлі.

1. Зміст організації торгівлі. Загальна характеристика торгівлі як системи. Елементи та суб'єкти системи. Основні принципи організації в торгівлі. 2. Організаційні моделі в роздрібній торгівлі. 3. Організаційні структури оптових підприємств

Тема 9. Організація товаропостачання і доставки товарів

1. Суть товаропостачання, зміст і основні вимоги до його організації. Вимоги і принципи організації товаропостачання. 2. Джерела товаропостачання та їх вибір. Методи товаропостачання. 3. Визначення потреби в товарах, точки замовлення і порядок оформлення замовлення. 4. Організація централізованого завезення товарів. Суть і зміст централізованого методу товаропостачання. 5. Технологічні аспекти організації процесу товаропостачання

Тема 10. Організація оптової торгівлі.

1. Поняття оптового ринку як місця і сфери здійснення оптової торговельної діяльності. Суть і завдання оптової торгівлі. Структура та інфраструктура оптової торгівлі. 2. Види оптових підприємств та їх класифікація. 3. Складське господарство оптового підприємства. Зміст торгово-технологічного процесу складу і принципи його раціональної організації. 4. Загальні засади організації розвантажувальних транспортних засобів. Загальні засади приймання товарів за кількістю та якістю. 5. Товарні запаси торговельного підприємства, їхнє призначення та класифікація. 6. Організація оптових закупівель товарів. Форми і методи закупівель товарів.

Тема 11. Організація роздрібної торгівлі.

1. Організація та розвиток роздрібної торгівлі. Характеристика основних видів, типів і форматів роздрібних торговців. Концентрація і спеціалізація роздрібної мережі. Територіальне розміщення роздрібної мережі. Вибір місця розташування. Ефективність функціонування роздрібної мережі. 2. Функціональні приміщення магазинів, основні групи приміщень та їх планування. Правила розміщення товарних груп.

Тема 12. Особливості організації роботи роздрібних торговельних підприємств.

1. Торгово-технологічний процес роздрібного торговельного підприємства, суть та принципи його організації. Технологія приймання та зберігання товарів. Підготовка товарів до продажу. 2. Дизайн та імідж роздрібного торговельного підприємства. Розміщення та викладка товару. Ефективність використання торгових площ.

Тема 13. Формування асортименту роздрібних торговельних підприємств.

1. Завдання вивчення попиту населення на роздрібних підприємствах. Методи вивчення попиту населення. 2. Формування товарного асортименту та його оптимізація. Поняття і класифікація асортименту товарів. Розробка асортиментної концепції. Маркетингові характеристики асортименту. Сутність оптимізації асортименту.

Тема 14. Організація продажу товарів роздрібних торговельних підприємств.

1. Форми і методи продажу. Магазинна та поза магазинна форма продажу товарів. Сучасні методи активізації продажу в роздрібній торгівлі. 2. Психологічні аспекти процесу продажу. Дослідження поведінки покупців. 3. Електронна торгівля, її сутність та зміст.

Теми практичних занять

1. Організаційні основи виробництва.
2. Виробничі системи.
3. Виробничий процес і організаційні типи виробництва.
4. Організація трудових процесів і робочих місць. Нормування праці.
5. Побудова виробничої структури підприємства.
6. Організація виробничого процесу у часі.
7. Організація допоміжних виробництв та обслуговуючих господарств.
8. Організаційні засади торгівлі.
9. Організація товаропостачання і доставки товарів.
10. Організація оптової торгівлі.
11. Організація роздрібної торгівлі.
12. Особливості організації роботи роздрібних торговельних підприємств.
13. Формування асортименту роздрібних торговельних підприємств.
14. Організація продажу товарів роздрібних торговельних підприємств.

Методи навчання та техніки, які будуть використовуватись

Основними методами навчання є:

- лекція-візуалізація;
- навчальна дискусія;
- презентація;
- інтерактивні методи;
- консультації.

Індивідуальні завдання

Робочим навчальним планом передбачена контрольна робота (для здобувачів заочної форми навчання). Передбачено виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях та у вигляді домашніх завдань.

Форми та методи контролю.

Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань здобувачами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється систематичний поточний контроль знань, наприкінці вивчення курсу передбачається підсумковий контроль. Контроль знань здобувачів здійснюється на практичних заняттях. Поточний контроль організовано у формі вибіркового усного опитування та виконання практичних завдань. Модульний контроль організовано у формі тестових завдань. Оцінювання рівня виконання індивідуальної роботи робиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді. Підсумковий контроль передбачає складання іспиту.

Оцінювання результатів навчання

<i>Модуль 1</i>		<i>Модуль 2</i>	
Практичні заняття	Бали	Практичні заняття	Бали
Тема 1 (усна доповідь, практич.завдання)	2,5	Тема 8(усна доповідь, практич.завдання)	2,5
Тема 2(усна доповідь, практич.завдання)	2,5	Тема 9(усна доповідь, практич.завдання)	2,5
Тема 3(усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 10(усна доповідь, практич.завдання)	3
Тема 4 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 11 (усна доповідь, практич.завдання)	3
Тема 5 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 12 (усна доповідь, практич.завдання)	3
Тема 6 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 13 (усна доповідь, практич.завдання)	3
Тема 7 (усна доповідь, практич.завдання)	3	Тема 14 (усна доповідь, практич.завдання)	3
Колоквіум 1(тести)	17	Колоквіум 2(тести)	18
Сума за модуль 1	37	Сума за модуль 1	38
Екзамен – 25 балів			
Сума за семестр 100 балів			

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів

Рівень компетентності	За нац. шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	A	90-100б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; виявлено глибокі знання організації виробництва та торгівлі, сформовано необхідні практичні навички вирішувати професійні завдання з організації виробництва та торгівлі з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів; усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального.
III Достатній (конструктивний) «4»	добре «4+»	B	82-89б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин; сформовано вміння викладати основні ідеї щодо організації виробництва та торгівлі. Необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального.
	добре «4»	C	75-81б. Програмні результати досягнуті повністю. Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин. Вміння викладати базові ідеї щодо організації виробництва та торгівлі, а також практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо; усі передбачені програмою навчання завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками.
II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно «3+»	D	64-74б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, виявлено знання та розуміння основних положень організації виробництва та торгівлі; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
	задовільно «3»	E	60-63б. Програмні результати досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
I Низький «2»	«незадовільно з можливістю повторного складання «2»	FX	35-59б. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
	«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни «2»	F	0-34б. Програмні результати не досягнуті. Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів за видами робіт

Рівень компетентності	За нац. шкалою	Критерії оцінювання		
		Усна доповідь	Практичне завдання	Колоквіум (тести)
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	5 б.: здобувач повністю розкрив суть питання, надав правильне теоретичне тлумачення визначенням та категоріям.	5 б.: виставляється при правильному та безпомилковому проведенні необхідних розрахунків з поясненням і коментуванням отриманих результатів	16-17(18) б.: 90-100% правильних відповідей
III Достатній (конструктивний) «4»	добре	3-4 б.: здобувач розкрив суть питання, але у відповіді допущені неправильні обґрунтування окремих положень.	3-4 б.: при правильному і безпомилковому розв'язанні задачі, але без пояснень до розрахунків, без посилань на певні формули чи методики, при відсутності або помилкових коментарях до отриманих результатів	13-15 б.: 75-89% правильних відповідей
II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно	1-2 б.: здобувач не розкрив питання, але брав участь в обговоренні питань	1-2 б.: виставляється, якщо при виконанні допущені помилки, які свідчать про недостатнє знання формул або методик розв'язання відповідних задач	10-12 б.: 60-74% правильних відповідей
I Низький «2»	незадовільно	0 б.: за повну відсутність відповіді	0 б.: виставляється у випадку, якщо задача не розв'язана взагалі	0-9 б.: 0-59% правильних відповідей

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів на екзамені

Рівень компетентності	За нац. шкалою	За шкалою ЕКТС	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	A	23-25 б.: Здобувач має глибокі і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати поняття, використовуючи наукову термінологію з дисципліни, вільно володіє понятійним апаратом сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі розв'язання практичних задач. Володіє умінням проводити елементарну науково-дослідну роботу по вивченню та узагальненню актуальних проблем.

III Достатній (конструктивний) «4»	добре «4+»	B	21-22 б.: Здобувач має ґрунтовні знання, виконує практичні завдання без помилок, але може допустити неточності в формулюванні, незначні понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Знає про понятійний апарат сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур які використовуються на підприємствах. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі розв'язання практичних задач. Володіє умінням проводити елементарну науково-дослідну роботу по вивченню та узагальненню актуальних проблем.
	добре «4»	C	19-20 б.: Здобувач має ґрунтовні знання, виконує практичні завдання без помилок, але може допустити неточності в формулюванні, незначні понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Частково знає понятійний апарат сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур які використовуються на підприємствах. Не повністю вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі розв'язання практичних задач. Володіє умінням проводити елементарну науково-дослідну роботу по вивченню та узагальненню актуальних проблем.
II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно «3+»	D	17-18 б.: Здобувач знає основні теми курсу, виконує практичні завдання без помилок, але допускає неточності в формулюванні, понятійні неточності у формулюваннях та класифікації. Частково знає понятійний апарат сучасних теоретичних засад предмета, об'єкта, методичних прийомів та процедур які використовуються на підприємствах. Не повністю вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та моделювання ситуацій.
	задовільно «3»	E	15-16 б.: Здобувач знає основні теми курсу, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Не здатен самостійно розв'язувати практичні задачі.
I Низький «2»	«незадовільно з можливістю повторного складання «2»	FX	9-14 б.: Здобувач має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, розкриття змісту основних процесів та понять відбувається на побутовому рівні. Практичні навички на рівні розпізнавання.
	«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни «2»	F	0-8 б.: здобувач повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

Політика курсу

Викладач та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень Кодекс етики ВНТУ [Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.](#) Положення про академічну доброчесність студентів та науково-педагогічних працівників ВНТУ, Положення про рейтингово [Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.](#)

Базові інформаційні ресурси

1. Апопій В.В., Міщук І.П., Ребицький В.М., Рудницький С.І., Хом`як Ю.М. Організація торгівлі: Підручник; 2-ге видання., перероб. та доп./ за редакцією В.В. Апопія. - К.: Центр учбової літератури, 2015. – 632 с.
2. Азарян О. Організація і технологія торгівлі: [навч. посібник] / О. Азарян, Е.Локтев, В. Оліфіров. – Донецьк: Дмитренко, 2017. – 528 с.
3. Голошубова Н.О. Організація торгівлі: підручник. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Київ. нац. торг.-економ. Ун-т, 2015.- 680 с.
4. Небава М. І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства. Частина 2. Організація виробництва : навчальний посібник / М. І. Небава, О. О. Адлер, О. Й. Лесько. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 131 с.
5. Організація виробництва : навч. посіб. / М. М. Новікова, М. В. Боровик ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. - 495 с.
6. Організація виробництва : підручник / [А. І. Яковлев та ін.] ; за ред. А. І. Яковлева, С. П. Сударкіної, М. і. Ларки ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". - Харків : НТУ "ХПІ", 2016. - 435 с.
7. Організація виробництва : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка ; [упоряд.: Л. О. Пашнюк, О. П. Микитюк]. - Київ : Київський університет, 2015. - 207 с.
8. Організація виробництва [Текст] : навч. посіб. / О. Ю. Єрмаков [та ін.] ; Нац. лісотехн. ун-т України. - Київ : Ямчинський О. В., 2019. - 414 с. :
9. Організація й управління виробництвом [Текст] : навч. посіб. до практ. занять / [А. В. Зеленков та ін.] ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ун-т". - Харків : ХАІ, 2019. - 71 с.
10. Прохорова В.В. Організація виробництва : навч. посібник / В. В. Прохорова, О.Ю. Давидова. – Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. – 275 с.
11. Торговельне підприємництво: навчально-методичний посібник / Н. Л. Савицька, І. Ю. Мелушова, А. В. Красноусов, К. С. Олініченко. – Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2017. – 214 с.
12. Козловський В.О. Організація виробництва. Практикум. Навчальний посібник. Частина 1. – Вінниця: ВНТУ, 2005. – 168 с.
13. Козловський В.О. Організація виробництва. Практикум. Навчальний посібник. Частина 2. – Вінниця: ВНТУ, 2005. – 168 с.
14. Яскал О.О. Економіка й організація торгівлі [Текст] : практикум / О. О. Яскал, І. В. Яскал, І. А. Лопашук ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : ЧНУ : Рута, 2019. - 131 с.